

Poskusno tehnično reševanje s smučišč

- informacija z novinarske konference (16. 3. 2010) -

Zaradi povečanega števila in teže telesnih poškodb pri nesrečah na smučiščih, predvsem med zimskimi počitnicami, ko je obiskovalcev zimskih rekreacijskih centrov največ, smo v policiji **med 13. in 28. februarjem 2010** začeli s poskusnim projektom tehničnega reševanja na smučiščih.

Odločitev za poskusno tehnično reševanje na urejenih smučiščih smo sprejeli skupaj s Helikoptersko enoto nujne medicinske pomoči, ki je že do sedaj izvajala naloge reševanja s smučišč, vendar le kot prevoz s heliporta do bolnišnice.

Pri poskusnem projektu tehničnega reševanja gre izključno za nadgradnjo obstoječega sistema reševanja, pri katerem se v primeru najhujših nesreč za učinkovitejšo intervencijo uporabi tudi elektromotorni vitel. Na ta način ob težkih poškodbah, kot so poškodbe glave, hrbtenice, medenice, stegenice ali druge poškodbe, ni treba uporabiti neprimerne (grobega) prevoza z drugimi transportnimi sredstvi do heliportov, ki so običajno na dnu smučišč. Hudo poškodovanega se namreč s pomočjo elektromotornega vitla dvigne v helikopter direktno s kraja nezgode. S tem se zmanjša možnost poslabšanja zdravstvenega stanja zaradi transporta, učinkovitost intervencije pa je večja.

Pravna podlaga za izvedbo poskusnega projekta je v Pravilniku o pogojih za izvajanje helikopterske nujne medicinske pomoči (Ur. l. RS št. 127, 7. 12. 2006), ki v 2. členu določa, da se HNMP uporablja v primerih, ko je helikopterski prevoz bolnika ali poškodovanca hitrejši in/ali primernejši od prevoza z drugimi prevoznimi sredstvi. V ta kontekst nedvomno sodi tudi reševanje s smučišč, kjer so možnosti za prevoz z običajnimi prevoznimi sredstvi zelo majhne.

Za samo izvedbo tehničnega reševanja na smučišču smo prilagodili sestavo posadk, ki so izvajale te naloge. Posadko so tako sestavljali piloti in letalski tehniki, ki so usposobljeni za delo z elektromotornim vitlom, policisti gorske enote, ki so usposobljeni za delo z elektromotornim vitlom in imajo za to veljavno licenco, ter zdravniki HNMP, ki so hkrati tudi zdravniki letalci - reševalci Gorske reševalne zveze Slovenije z veljavno licenco za helikoptersko reševanje.

Tehnično reševanje se je v tem obdobju izvajalo zgolj v primerih izjemno hude poškodbe, kjer bi bil klasičen transport do mesta pristanka helikopterja za poškodovanca nevaren zaradi možnosti dodatnih poškodb oz. izrazitega poslabšanja zdravstvenega stanja, in v primerih, ko je do poškodbe prišlo izključno na območju urejenega smučišča, saj je za reševanje v gorah pristojna Gorska reševalna služba.

Pred začetkom izvajanja poskusnega projekta smo o nameravanem načinu reševanja obvestili regijske centre za obveščanje in vse upravljavce smučišč.

V poskusnem obdobju smo na slovenskih smučiščih tako izvedli 6 helikopterskih reševanj, in sicer v primerih:

- poškodbe medenice na smučišču Cerčno 14. 2. 2010,
- poškodbe stegenice na smučišču Kranjska Gora 16. 2. 2010,
- poškodbe vranice na smučišču Stari vrh 17. 2. 2010,
- poškodbe glave na smučišču Stari vrh 27. 2. 2010,
- poškodbe hrbtenice na smučišču Cerčno 27. 2. 2010,
- poškodbe stegenice na smučišču Cerčno 28. 2. 2010.

V vseh naštetih primerih je bil takšen način helikopterskega prevoza več kot upravičen. Izpostavimo lahko nezgodo, ko si je otrok pri padcu zlomil stegnenico in je bil s kraja nezgode prepeljan v bolnišnico, kjer so ga zaradi resnosti poškodbe takoj operirali. Prav tako lahko izpostavimo nezgodo, ko si je otrok pri padcu poškodoval vranico, zaradi česar je prišlo do notranjih krvavitev. Opisani način helikopterskega reševanja je prispeval k temu, da s klasičnim transportom ni prišlo do dodatnih poškodb in krvavitev. Zaradi velike izgube krvi je bil otrok takoj operiran, poškodovana vranica pa odstranjena.

Vse to potrjuje upravičenost, predvsem pa kaže na nujnost vpeljave takšnega načina reševanja tudi v Sloveniji.

Med 10. februarjem in 10. marcem 2010 se je na 21 slovenskih smučiščih zgodilo skupaj 690 nesreč, od katerih je bilo 45 smučarjev hudo telesno poškodovanih (vir: IRSNZ).

Ocenjujemo, da takšen način reševanja s smučišč poveča učinkovitost reševanja in zagotovi optimalen transport poškodovanih. Prepričani smo, da to od nas pričakuje tudi javnost. To je bil tudi edini namen poskusne uvedbe opisanega reševanja.

Ugotovitve oz. omejitve za takšen način reševanja so trenutno naslednje:

- helikopterska nujna medicinska pomoč (HNMP) trenutno nima usposobljenega kadra za tehnično reševanje, razen štirih zdravnikov, ki so hkrati tudi gorski reševalci letalci. Imajo pa stalno prisotnost v vidnem času dneva na Brniku, njihov odzivni čas pa je zelo kratek (od 5 do 10 minut);
- Gorska reševalna zveza Slovenije pozimi nima organiziranega dežurstva reševalcev letalcev in zdravnikov letalcev, zaradi česar je njihov odzivni čas več kot 1 ura.

Zato je več kot očitno, da bo treba za tovrstno reševanje najti ustrezen kompromis, ki bo prvenstveno v prid pomoči potrebnim, tudi na smučiščih, kjer je nesreč veliko.